

Streszczenie pracy doktorskiej

Autor: Benedykt Żurek

Tytuł rozprawy: *Imperialna szkoła charakterów. Rola Północno-Zachodniego Pogranicza Indii Brytyjskich w kształtowaniu brytyjskiej polityki imperialnej i brytyjskiej wizji imperium na przełomie XIX i XX wieku*

Promotor: dr hab. Jakub Polit

Data przygotowania streszczenia: 14.10.2018 r.

Praca, bazując głównie na materiałach źródłowych brytyjskiej proweniencji, przedstawia oddziaływanie Północno-Zachodniego Pogranicza Indii Brytyjskich na mentalność brytyjskich elit i sposób, w jaki postrzegały one imperium na przełomie XIX i XX stulecia. Ukazując historię Pogranicza w kontekście imperialnych zmagania o dominację nad Azją Środkową, autor prezentuje wielowymiarowy wpływ, jaki ta kraina wywarła na brytyjską teorię i praktykę zarządzania imperialnymi rubieżami, a także na metodach, jakimi Brytyjczycy w omawianym okresie troszczyli się o swoje interesy w tej części świata.

W pierwszej części pracy zarysowany został geopolityczny kontekst, krótka historia poznawania Pogranicza przez Brytyjczyków, a także sposób wkomponowania tego terytorium w system polityczny Indii Brytyjskich. W kolejnym rozdziale przeprowadzona została analiza Pogranicza jako imperialnego mitu Wielkiej Brytanii, rozumianego jako swoista interpretacja wydarzeń historycznych, mająca na celu wywołanie określonych postaw wśród odbiorców.

Następnie, przedstawiona jest rola Pogranicza w kształtowaniu brytyjskich wyobrażeń o sposobie organizacji systemu imperialnego w czasach późnowiktoriańskich i edwardiańskich. Ujęto tu wpływ tej rubieży zarówno na system administracyjny, jak i na specyfikę prowadzenia konfliktu asymetrycznego. Wpływ doświadczeń płynących z północno-zachodnich rubieży subkontynentu ukazany został na szerszym tle ogólnej dyskusji nad kształtem imperium w omawianym okresie.

Ostatni rozdział przedstawia oddziaływanie doświadczeń Pogranicza na prowadzoną przez Brytyjczyków politykę zagraniczną w Azji Środkowej na przełomie XIX i XX w. Poprzez zanalizowanie trzech kryzysów politycznych na linii Londyn-Petersburg, ukazano sposób działania „mózgu imperium” i wpływu, jaki na to *modus operandi* wywarły doświadczenia płynące z Północno-Zachodniego Pogranicza Indii Brytyjskich.

Benedykt Żurek